

DEPARTAMENT STRATEGII, KWALIFIKACJI I KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

Warszawa, 25 października 2018 r.

DSKKZ-WKD.070.8.2018.DI

Pan
Dariusz Drelich

Przewodniczący
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
w Gdańsku

Szanowny Panie Przewodniczący,

w nawiązaniu do pisma Pani Minister Elżbiety Rafalskiej Przewodniczącej Rady Dialogu Społecznego z 8 października 2018 r. Ldz. RDS/1517/10/18, Departament Strategii, Kwalifikacji i Kształcenia Zawodowego Ministerstwa Edukacji Narodowej uprzejmie przedstawia następujące informacje odnośnie Stanowisk Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Gdańsku z dnia 27 września 2018 r.:

- 1) w sprawie kształtowania i doskonalenia nauczycieli przedmiotów zawodowych w szkołach;
- 2) w sprawie kształtowania sieci szkół zawodowych w województwie pomorskim.

Ad 1).

Kwalifikacje kadry dydaktycznej w szkołach i placówkach prowadzących kształcenie zawodowe bez wątpienia mają kluczowe znaczenie dla zapewnienia wysokiej jakości i skuteczności edukacji zawodowej. Wzrost zainteresowania szkolnictwem zawodowym sprawia, że deficyt nauczycieli przedmiotów zawodowych, w tym także nauczycieli praktycznej nauki zawodu, staje się coraz bardziej odczuwalny. Konieczność harmonizacji podaży absolwentów szkół zawodowych z popytem na kwalifikacje na lokalnym i regionalnym rynku pracy poprzez uruchamianie kształcenia w nowych zawodach przy wygaszaniu niektórych dotychczasowych kierunków kształcenia generuje dodatkowe problemy kadrowe w tej grupie nauczycieli.

W przypadku nauczycieli kształcenia zawodowego doświadczenie zawodowe zdobyte w czasie pracy w przedsiębiorstwie stanowi równie istotny komponent przygotowania merytorycznego do prowadzenia zajęć edukacyjnych w szkole, jak wiedza i umiejętności zdobyte w toku edukacji w uczelni. Z tego względu polityka państwa w odniesieniu do systemu szkolnictwa zawodowego zakłada pozyskiwanie do pracy w szkole absolwentów nienauczycielskich kierunków studiów wyższych, w szczególności w uczelniach technicznych, a także specjalistów posiadających doświadczenie w pracy w przedsiębiorstwach na stanowiskach pracowników inżynierjno-technicznych.

Zgodnie z art. 14 ust. 3 pkt 6 i art. 15 ust. 2, 4 i 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe¹ (dalej: ustawa Prawo oświatowe), w uzasadnionych przypadkach w publicznej szkole lub placówce, a także w szkole niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej lub placówce niepublicznej, może być zatrudniona osoba niebędąca

¹ Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.

nauczycielem, posiadająca przygotowanie zawodowe uznane przez dyrektora szkoły (placówki) za odpowiednie do prowadzenia zajęć z zakresu kształcenia zawodowego. Zatrudnienie tej osoby następuje za zgodą kuratora oświaty i organu prowadzącego, a w przypadku szkoły artystycznej - za zgodą ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Osobę niebędącą nauczycielem zatrudnia się na zasadach określonych w Kodeksie pracy², stosując odpowiednio przepisy dotyczące tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć edukacyjnych nauczycieli, tj. art. 42 ust. 3 (lp. 3 i 5 tabeli) ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela³. Wynagrodzenie takiej osoby ustala się na poziomie średniego wynagrodzenia nauczycieli dyplomowanych⁴, tj. nie wyższe niż 184% kwoty bazowej, określanej dla nauczycieli corocznie w ustawie budżetowej. Od 1 września 2018 r. umożliwiono dyrektorom szkół stosowanie „zachęt finansowych” w celu pozyskania specjalistów do prowadzenia zajęć z zakresu kształcenia zawodowego: na podstawie upoważnienia udzielonego przez organ prowadzący szkołę w indywidualnych przypadkach dyrektorzy szkół mogą ustalać wynagrodzenie specjalisty w wysokości przekraczającej ww. ustawowe ograniczenie⁵.

Osoby niebędące nauczycielami mogą zdobyć przygotowanie pedagogiczne poprzez ukończenie studiów podyplomowych lub kursu kwalifikacyjnego organizowanego zgodnie z przepisami w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli⁶. Uczestnicy ww. studiów i kursów kwalifikacyjnych nabywają wiedzę i umiejętności z zakresu psychologii, pedagogiki i dydaktyki szczegółowej, nauczanych w powiązaniu z wykształceniem kierunkowym, z uwzględnieniem praktyki pedagogicznej realizowanej w szkołach i placówkach systemu oświaty.

W celu pozyskania do pracy w szkołach specjalistów z sektora przedsiębiorstw podjęto szereg działań mających na celu uatrakcyjnienie warunków pracy nauczycieli zawodu.

Od 1 kwietnia 2018 r. istotnie podniesiono wysokość minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli zawodu, którzy ukończyli pedagogiczne studium techniczne lub legitymują się tytułem mistrza w zawodzie. Minimalne stawki wynagrodzenia zasadniczego ww. nauczycieli zrównano ze stawkami przewidzianymi dla nauczycieli posiadających tytuł zawodowy licencjata lub inżyniera (bez przygotowania pedagogicznego)⁷. W konsekwencji minimalna płaca zasadnicza nauczyciela zawodu legitymującego się wykształceniem na poziomie pedagogicznego studium technicznego lub tytułem mistrza w zawodzie wzrosła w stosunku do roku 2017, w zależności od stopnia awansu zawodowego, o:

- 344 zł (18,32%) dla nauczyciela stażysty,
- 355 zł (18,46%) dla nauczyciela kontraktowego,
- 414 zł (19,17%) dla nauczyciela mianowanego,
- 493 zł (19,52%) dla nauczyciela dyplomowanego.

² Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 917, z późn. zm.).

³ Tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 967, z późn. zm.

⁴ Art. 30 ust. 3 pkt 4 ustawy Karta Nauczyciela.

⁵ Art. 15 ust. 3 ustawy Prawo oświatowe w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2203, z późn. zm.).

⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 września 2016 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz.U. z 2016 r. poz. 1591).

⁷ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 marca 2018 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 638).

Ponadto, w procedowanym obecnie w Sejmie RP rządowym projekcie *ustawy o zmianie ustawy - Prawo oświatowe i ustawy o systemie oświaty oraz innych ustaw* (druk sejmowy Nr 2861) przewidziano regulację obniżającą „pensum dydaktyczne” nauczycieli praktycznej nauki zawodu o 2 godziny. Od 1 września 2019 r. tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych nauczycieli praktycznej nauki zawodu ma wynosić 20 godzin, a nie jak dotychczas 22 godziny (art. 6 pkt 11 lit. c tiret drugie projektu). Wdrożenie takiego rozwiązania sprzyja podejmowaniu pracy w szkole przez osoby łączące zatrudnienie w firmie lub wykonywanie działalności gospodarczej z prowadzeniem zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego z uczniami.

Propozycja wprowadzenia do pragmatyki zawodowej nauczycieli funkcji opiekuna praktyk zawodowych nie wydaje się natomiast trafna. Podstawa programowa kształcenia w zawodach kładzie bowiem nacisk na realizację praktycznej nauki zawodu w rzeczywistych warunkach pracy, zwłaszcza u pracodawców lub w indywidualnych gospodarstwach rolnych⁸. Zajęcia praktyczne realizowane u pracodawców oraz w indywidualnych gospodarstwach rolnych prowadzą instruktorzy praktycznej nauki zawodu będący pracownikami, dla których praca dydaktyczno-wychowawcza z uczniami stanowi podstawowe zajęcie i jest wykonywana w tygodniowym wymiarze godzin przewidzianym dla nauczycieli, a także pracodawcy lub wyznaczeni przez nich pracownicy (albo osoby prowadzące indywidualne gospodarstwa rolne), dla których praca dydaktyczno-wychowawcza z uczniami nie stanowi podstawowego zajęcia lub jest wykonywana w tygodniowym wymiarze godzin niższym niż przewidziany dla nauczycieli, w ramach obowiązującego ich tygodniowego czasu pracy. Podmioty przyjmujące uczniów na praktyczną naukę zawodu otrzymują od szkół odpowiednie środki umożliwiające uczniom odbycie tej nauki⁹.

Powołany wyżej rządowy projekt *ustawy o zmianie ustawy - Prawo oświatowe i ustawy o systemie oświaty oraz innych ustaw* nakłada na szkoły prowadzące kształcenie zawodowe obowiązek nawiązywania współpracy z pracodawcami w formie umowy lub porozumienia, obejmującej, m.in., kwestie związane z realizacją praktycznej nauki zawodu. Obowiązujące dotychczas w tym zakresie ww. regulacje prawne zostały zweryfikowane pod kątem ich doprecyzowania i usunięcia zapisów mogących ewentualnie budzić wątpliwości interpretacyjne.

Dynamiczne zmiany w gospodarce i rozwój technologii wymagają od nauczycieli kształcenia zawodowego systematycznego uzupełniania i aktualizowania wiedzy i umiejętności zawodowych. W rządowym projekcie *ustawy o zmianie ustawy - Prawo oświatowe i ustawy o systemie oświaty oraz innych ustaw* zaproponowano wdrożenie mechanizmu skłaniającego szkoły do organizowania dla nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i nauczycieli praktycznej nauki zawodu tzw. szkoleń branżowych, które umożliwią planowe i systematyczne doskonalenie warsztatu pracy nauczyciela, poprzez aktualizowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji związanych z nauczaniem zawodem. Zgodnie z projektem szkolenia branżowe mają charakter obligatoryjny i będą realizowane w obowiązkowym wymiarze 40 godzin cyklicznie w okresach trzyletnich, w przedsiębiorstwach związanych z nauczaniem zawodem,

---

⁸ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz.U. z 2017 r. poz. 860, z późn. zm.).

⁹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz.U. z 2017 r. poz. 1644).

a także – w przypadku tzw. zawodów rolniczych – w indywidualnych gospodarstwach rolnych.

Nauczyciele kształcenia zawodowego będą, co do zasady, odbywać szkolenia branżowe w ramach czasu pracy, ponieważ zalicza się je do grupy obowiązkowych zadań nauczyciela, określonej w Karcie Nauczyciela jako „zajęcia i czynności związane z przygotowaniem się do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym” (art. 42 ust. 2 pkt 3 Karty Nauczyciela)¹⁰. Na szkolenie nauczyciela będzie kierował dyrektor szkoły, przy czym – jeżeli będzie tego wymagała organizacja szkolenia – nauczycielowi będzie przysługiwało zwolnienie z całości lub części dnia pracy na czas trwania szkolenia (a także na czas niezbędny dla punktualnego przybycia na szkolenie), z zachowaniem prawa do wynagrodzenia. W przypadku szkolenia realizowanego w innej miejscowości niż miejsce zamieszkania lub miejsce pracy nauczycielowi będą przysługiwały należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową na zasadach określonych w przepisach powszechnych (Kodeks pracy).

Ad. 2).

Departament Strategii, Kwalifikacji i Kształcenia Zawodowego Ministerstwa Edukacji Narodowej podziela opinię o potrzebie systematycznego monitorowania rozwoju szkolnictwa zawodowego na terenie poszczególnych województw, zwłaszcza pod kątem harmonizacji kształcenia zawodowego z regionalnym rynkiem pracy.

Powołany wyżej rządowy projekt *ustawy o zmianie ustawy - Prawo oświatowe i ustawy o systemie oświaty oraz innych ustaw* zawiera propozycję modyfikacji warunków uruchamiania kształcenia w zawodach i nakłada na szkoły obowiązek zasięgnięcia w tej kwestii opinii wojewódzkiej rady rynku pracy, która będzie wydawana z uwzględnieniem prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, określanej przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania. Podstawą do określenia tej prognozy będzie badanie Głównego Urzędu Statystycznego, stanowiące główny komponent danych o rzeczywistym zapotrzebowaniu rynku pracy na absolwentów szkół prowadzących kształcenie zawodowe w systemie statystyki publicznej.

Z poważaniem,

Elżbieta Denejko
Zastępca Dyrektora
Departament Strategii, Kwalifikacji i
Kształcenia Zawodowego
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Przewodnicząca Rady Dialogu Społecznego
Do sprawy Ldz. RDS/1517/10/18

---

¹⁰ Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 967, z późn. zm.).